

Alla pratar bild numera.

Nyhetschefer, redigerare och kommunikatörer vill ha fler bilder - och större bilder. Även de mest renodlade textmänniskorna vet idag att bildkommunikation är ett viktigt redskap. Men tyvärr är det alltför få som reflekterar över bildernas innehåll. Det finns så mycket okunskap.

I ett ständigt flöde av allt mellan snabba mobilbilder till ett ökande intresse för exklusiv fotokonst verkar vi - fotograferna. Välutbildade och erfarna bildjournalister reser i konfliktområden för att med sina granskande blickar avslöja missförhållanden, ge vittnesmål och visa på orättvisor. Ambitiösa fotoprojekt härhemma, som de av Moa Karlberg, Kalle Melander, Åsa Sjöström, Magnus Wennman m.fl. prisbelönas och höjer status och respekt för den seriösa bildjournalistiken. Fler och fler blir de som med bilden som verktyg vill göra skillnad.

Ibland är en bild verkligen allt. Den fungerar som sanningsvittne och bekräftelse. Den berättar och berör. Bilders och texters journalistiska värde jämförs som när fotograf Anna von Brömssen tilldelades stora journalistpriset tillsammans med reporter Marie Branner för reportaget om cancersjuka Sebba. Eller som när fotografen Johan Persson och reportern Martin Schibbye blev journalisterna Johan & Martin i media. Men motpolen, respektlösheten mot såväl bilden som fotografen finns där också.

Ibland är en bild inget värd, devalverad till käckt redigeringskitt. Arkivbilder letas upp, klipps, klistras, monteras och sätts ihop till en klatschig kompost. Gärna färgglad.

"Slapp bildjournalistik" som Per Lindström, professor i bildjournalistik vid Mittuniversitetet mycket riktigt påpekade i en debattartikel i GP (22 december 2012).

Det finns stor risk att vi tappar i trovärdighet när stressade redaktörer och redigerare allt oftare använder bilder som visuella magneter, utan relevans. Tydligast är det i de digitala plattformarna. Webben svämmas över av gamla genrebilder där olika nyhetstexter illustreras med samma bilder, kanske till och med på samma sida. Vad bilden föreställer är tyvärr ofta av underordnad betydelse.

För att bilden ska bli en större del av den undersökande journalistiken krävs en mer likställd relation mellan text och bild och för att det ska uppnås bör det professionella bildkunnandet finnas med i redaktionsledningarna.

Det behövs mer kunskap och reflektion kring bilder. Inte ens på journalistutbildningarna lär sig eleverna särskilt mycket om bilders makt och påverkan, trots sambandet mellan text och bild. Nonchalanta bildbehandlingar får allt som oftast genanta konsekvenser. Storlek och antal säger inget om bildernas journalistiska värde. Och det är skillnad på att vara nära i centimeter och nära i känsla och respekt.

Lisa Thanner för Grävbilagan Journalisten 2013